

Az alakulás időpontja: 1950. október 1.

A NAGYKANIZSAI SZABÓ KISIPARI
TERMELŐSZÖVETKEZET
FEJLŐDÉSÉNEK KÉT ÉVTIZEDES TÖRTÉNETE.

Fk. Vass János

Készült: ÉDTEX.Nyomda Győr
500 pl.-1970.

VASS JÁNOS

a
szövetkezet elnöke
alapító tag

A NAGYKANIZSAI SZABÓ KISIPARI TERMELŐSZÖVETKEZET
Ü Z E M H Á Z A

Nagykanizsán, a Zrinyi Miklós utca 62. szám alatti épületben, a mai Nagykanizsai Szabó Kisipari Termelőszövetkezet üzemházá-
nak területén harminchét nagykanizsai szabó kisiparos - miután a
néhány nappal korábban megtartott alakuló közgyűlésen kimondták,
hogy a jövőben szövetkezetben kívánnak dolgozni -, munkához lá-
tott.

A szövetkezetben a harminchét kisiparos meglehetősen szerény
keretek között kezdte meg működését. A szövetkezet jobbára bedol-
gozó, bér munkát vállaló kisiparosokból alakult, akik a nagykanizsai
üzletek számára dolgoztak, elsősorban férfi és gyermek felsőruházati
cikkek gyártottak.

Mit hoztak a szövetkezetbe az alapító tagok ?

Ha az anyagiakat nézzük, nem sokat. A többség jobbára a napi
megélhetésért küzdő, szerény jövedelmű kisiparosok közül verbuvá-
lódott, vagyonnal, korszerű, értékes munkaeszközökkel nemigen ren-
delkezett. A tagok által behozott termelőeszközök értéke mindössze
110 ezer forintot tett ki, a további vagyont pedig, személyenként jegy-
zett 800 forintos részjegy képezte, amit a tagok két részletben fizet-
tek be.

Látható tehát, hogy a szövetkezet valóban rendkívül szerény esz-
közökkel kezdte meg működését. Volt azonban még valami, amit az
alakulásról készült jegyzőkönyvek nem rögzítettek, s amit az első
mérlegbeszámoló sem tartalmazott: ez a hit, a szövetkezés erejébe
vetett bizakodás, reménykedés volt. Elsősorban ez adott erőt a kez-
deti gondok leküzdéséhez.

A szövetkezet profilját a megalakulásakor férfi felsőruházati kon-
fekció árukban határozták meg.

Persze dolgozni, termelni csak úgy lehetséges, ha van munka,
van megrendelés. Jól jött a szövetkezet megalakulását nem sokkal
megelőzően létrejött nagykanizsai Textilnagykereskedelmi Vállalat meg-
rendelése, amely az első megbízója volt a szövetkezetnek.
Végső soron ez a megrendelés bér munka jellegű volt. A Textilnagy-
kereskedelmi Vállalat adta az alapanyagot, amiből a szövetkezet dol-
gozó öltönyöket készítettek.

Ezelőtt 20 esztendővel így kezdődött tehát az élet a Nagykanizsai
Szabó Kisipari Termelőszövetkezetben, de még mielőtt sorra vennénk
az elkövetkezendő évek eseményeit, a terveket, az eredményeket, si-
kerekét és a néha előforduló kudarcokat is, illő, hogy megemlékezzünk
azokról, akik a szövetkezés útján az első, a legnehezebb lépéseket

megtették, vagyis az alapító tagokról. Husz év elteltével néhányan még mindig a szövetkezetben dolgoznak, mások már nyugdíjba mentek, élvezve a pihenést, a csendes nyugodt öregkort, a jól megérdemelt nyugdíjat.

Az alapító tagok közül ma már csak kilencen dolgoznak a szövetkezetben, névszerint Bognár József, Jugovits László, Kator Zoltánné, Kékes Lajos, Lenkefi Géza, Radanovics György, Ruzsák György, Simon József és Vass János.

S a többiek?

Sokan az alapító tagok közül, mint Balogh Jánosné, Czvetkó Lajos, Farkas Ferenc, Garzó Mátyás, Hajer Ferencné, Ivánkócs István, Korona Ferenc, Papp Géza, Szamek György, Tóth István a szövetkezet nyugdíjasai, Godina János és Godina Jánosné alapító tagok időközben elhunytak, s néhányan ki is léptek a szövetkezetből, másutt keresték boldogulásukat.

De e kis kitérő után pillantsunk vissza a megalakulást követő évekre, a kezdetre.

A jól megalapozott működéshez mindenképp pénzre, vagyonra, vagyis anyagra és megmunkáló eszközökre volt szükség. A pénzügyi fedezet biztosítása terén nagy segítséget kapott a szövetkezet az akkori helybeli hitelszövetkezettől és annak vezetőjétől. Mindemellett a szövetkezet működését ebben az időszakban még az alacsony színvonalú műszaki felkészültség jellemezte. Manufakturális munkamódszerekkel dolgoztak, egyéni termeléssel, lábmeghajtású gépekkel, a termelésük nem érte el a kétmillió forintot sem. Bizony nehéz időszak volt ez. A következő év, 1951. elején néhányan, akik úgy érezték, hogy nem találták meg számításaikat, bucsut is mondtak a szövetkezetnek. Az alapító tagok közül négyen kiléptek.

Ugyanennek az évnek volt azonban egy fontosabb eseménye is, a szövetkezet újabb részleggel bővült. A városban dolgozó méretes szabó kisiparosokból megalakították a méretes részleget. Az új részleg, amely elsősorban a lakosság igényeinek jobb kielégítése céljából jött létre, a Deák tér 15. szám alatti helyiségben kezdte meg működését. Így a tizennyolc méretes tevékenységet folytató szabó kisiparos belépésével a szövetkezet létszáma 1951. végén már elérte a fél-százat.

S mit hozott a következő esztendő?

1952-ben már jobb eredményekkel dicsekedhetett a szövetkezet. Nemcsak ismét egy újabb részleggel gyarapodtak, a női méreteressel, amely az Ady Endre utcában működött és a város legjobb női szabóit, összesen nyolc kisiparost tömörített soraiba, hanem gondolhattak már a szövetkezet eszközállományának korszerűsítésére is. Új gépeket szereztek be, a lábhajtásos gépeket átszereltették villanymeghajtásra, s év végével a szövetkezet már számottevő eredménnyel zárta a gazdasági évet. A megelőző esztendőhöz viszonyítva a szövetkezet megduplázta termelését, vagyis az 1952-es esztendőt - a mérlegadatok szerint - már négymillió forintos termelési értékkel zárták.

Az 1953-54-es évek sok gonddal jártak, a Nagykanizsai Szabó Kisipari Termelőszövetkezetben is. A Nagy Imre-féle politika kedvezőtlen hatással volt a szövetkezet fejlődésére, többen elhagyták a kollektívát, s a megmaradottak között is nagy volt a bizonytalankodás. Az ingadozás azonban szerencsére nem sokáig tartott. A tagság gyorsan felismerte a tényleges helyzetet, és a döntő többség szilárdan ragaszkodott korábbi elhatározásához, vagyis ahhoz, hogy továbbra is a szövetkezetben kíván dolgozni. Ez a megnyilvánulás a vezetőknek biztos támaszt, ösztönzést adott a további munkához, s a szövetkezet kollektíváját hamarosan nagy kitüntetés érte. Jó munkája elismeréseképpen exportmegrendeléshez jutott. Szovjet megrendelésre kétezer férfiöltöny gyártására adott megbízást a külkereskedelmi vállalat. A jólsikerült esztendő, amiben nagy része volt az exportmegbízásnak is, a szövetkezet további megerősödéséhez vezetett, s ezzel együtt újabb, viszonylag már korszerűbb gépek, berendezések beszerzésére nyílt lehetőség.

Az 1956-ban bekövetkezett ellenforradalom némi megtorpanást előidézett ugyan a szövetkezet fejlődésében, de arról egy pillanatig sem volt szó, hogy alapjaiban megrendithette volna. A tagság döntő többsége szilárdan kitartott a szövetkezet mellett. A női szabók kivételével, akik kollektívan kiléptek és így a részleget teljesen fel kellett számolni, ebben az időszakban a már említett női szabókon túl egyetlen kilépő sem akadt. A közgyűlésen a tagok egybehangzóan kijelentették, miszerint továbbra is a szövetkezetben akarnak dolgozni, változatlanul itt szeretnék megtalálni boldogulásukat.

Igy közvetlenül az ellenforradalom után viszonylag gyorsan sikerült helyreállítani a termelést. A dolgozók nagyon jól tudták, hogy a télenkedésből, abból, ha nem dolgoznak, nem lesz bér, jövedelem, így az 1957-es esztendő, - ha szabad ezt a kifejezést használni - minden korábbinál nagyobb lendülettel, ambícióval vette kezdetét.

Ugyanebben az időszakban a férfi méretes részleg is kivált a szövetkezet kötelékéből, önálló szövetkezetté alakult, ami nagyon is észszerű cselekedet volt. A konfekció munka és a méretes tevékenység más-más adottságokat, körülményeket feltételez, s így mindenképpen célszerűnek látszott már régtől fogva a két tevékenység szétválasztása.

A szövetkezet tagsága által korábban végzett jó, tisztességes munka, a megbízhatóság haszna gyorsan jelentkezett, nem másban, mint újabb és újabb megrendelésekben. Olyannyira, hogy hamarosan a megrendelések teljesítése kezdett gondot okozni a szövetkezet vezetőinek. Éppen ezért a megszűnt női méretes szabóság helyén is új mihelyt, nadrág-gyártó részleget szervezhettek. 1958-ban ismét jelentkezett az exportáló külkereskedelmi vállalat is, méghozzá jelentős tételszámú rendeléssel, s az évi termelés ebben az esztendőben már meghaladta a hatmillió forintot.

A következő években a szövetkezet gazdaságilag, de egyebekben is egyre jobban erősödött, létszáma már meghaladta a 100 főt, sőt a szövetkezetnek a további fejlesztés érdekében be kellett rendezkednie a szakmai utánpótlás biztosítására is. Saját, ipari tanuló képzést szolgáló tanmühelyt hoztak létre.

A fejlődésben, bővülésben a továbbiakban sem volt megállás. A szövetkezet termékei mindig keresettek voltak, s a gazdasági megerősödéssel együtt járt a további fejlesztés lehetősége is. 1962-ben a megvásárolt üzemházhoz anyag-, és készáru raktárt építettek, s így a raktározással kapcsolatos gondjaik megszűntek. Lehetőséget találtak arra is, hogy megfelelő irodahelyiségeket alakítsanak ki, többszáz ezer forintos költséggel üzem bővítést hajtottak végre, s ez nemcsak több gép, több munkaeszköz termelésbe állítását tette lehetővé, hanem a szövetkezet dolgozóinak munkakörülményei is jelentősen megváltoztak. Az átalakítások után tágas, jó megvilágítású munkatermekben folytatható a termelés, sőt már gondolhattak a termelési folyamatok korszerűsítésére is. Új textilruházati gépeket állítottak munkába, csusztató asztalokat szereztek be és rövid időn belül megvalósították a szalagszerű, nagyüzemi termelést, vagyis a kezdetleges munkaeszközökkel egyéni terme-

lési módszerekkel dolgozó, manufakturális műhelyből most már valóban fejlett, korszerű eszközökkel és munkamódszerekkel dolgozó szövetkezetté váltak.

Erre az esztendőre esik a zalaszentmihályi részleg kialakítása is, amely tizenkét dolgozóval ma is működik, részben nadrágyártással, részben méretes tevékenységgel foglalkozik.

Ha a szövetkezet vezetői, a tagság ebben az időben visszanezelt az eddig megtett útra, méltán lehetett elégedett az eredményekkel, hisz a megalakulástól alig telt el néhány esztendő, de a szövetkezet kollektívája ebben az időszakban is inkább a jövőt kutatta. Hogyan, milyen módon lehetne továbbfejleszteni, még erősebbé tenni a szövetkezetet, s a tanakodást tett követte. A következő évben, 1963-ban újabb, nagy fába vágta fejszójét a Nagykanizsai Szabó Kisipari Termelőszövetkezet. Mintegy negyedmillió forintos beruházási költséggel a meglévő üzemházra emeletet húzattak, így nemcsak kapacitásukat növelhették meg jelentősen, hanem végrehajthatták a már régen aktuálissá vált központosítást is, azaz a korábban két telephelyen működő részlegek összevonását.

Ebben az időszakban a szövetkezet kollektívája évente már mintegy 26 ezer darab szabóipari terméket gyárt, körülbelül nyolcmillió forintos termelési értékben. De a szövetkezet termékei iránt egyre nagyobb a kereslet, mind a belföldi, mind az exportigény. A megrendéseknek a meglévő kapacitásukkal már csak nehezen képesek eleget tenni, illetve csak bizonyos részét tudják kielégíteni. Ez a körülmény további kapacitás növelésre ösztönzi a szövetkezet vezetőit és a tagságot.

Fejleszteni, termelést bővíteni, többet termelni, de hogyan?

A fő téma akkoriban ez volt a szövetkezetben. Újabb épületeket építeni, újabb gépeket vásárolni, munkába állítani, vagy .....?

A szövetkezet vezetői és a tagság - dicséretükre legyen mondva - a korszerűbb utat választották. Jóformán minden különösebb beruházás nélkül közel duplájára növelték a termelésüket. Hogyan? Nem mással, mint a kétműszakos termelésre való átállással. 1966. második negyedében bevezették a kétműszakos termelést, s így a városban - ami egyáltalán nem volt jelentéktelen dolog, mert Nagykanizsán akkor nagyon sok asszony, leány várt munkára - újabb hetven dolgozónak teremtettek munkalehetőséget.

A jórészt betanított munkásokból álló második műszakot gyorsan a termelés szolgálatába tudták állítani, s így 1966-ban már nem kevesebb, mint 13 millió forint értékű ruházati cikket állíthattak elő, amelyből 8 millió 300 ezer forint értékű termékük külföldön kelt el.

A következő esztendőben további jelentős mérvű gépi beruházást valósítottak meg, 600 ezer forintért különféle speciál-, és gyorsvarrógépeket vásároltak, két vasalóprést állítottak a termelés szolgálatába, s az évi termelési értékük forintban már elérte a 16 milliót, termékeik darabszáma pedig meghaladta a 38 ezret. Ebben az esztendőben is jelentős tételszámú exportmegbízást kapott a szövetséget, termékeinek mintegy ötven százaléka külföldön talált gazdára.

Az 1968-as év, vagy ahogyan nevezik a reform esztendeje, meglehetősen nagy várakozás és izgalmak közepette köszöntött be a Nagykanizsai Szabó Kisipari Termelőszövetségbe is. A legfőbb kérdés akkoriban az volt, vajon boldogul-e a szövetséget kollektívája és hogyan, az új, eddig ismeretlen gazdálkodási körülmények között. Lesz-e, kapnak-e, honnan szereznek be alapanyagot és főleg megrendeléshez jutnak-e? Egyszóval életképesnek bizonyulnak-e az új gazdaságirányítási rendszer körülményei között? Mindmégannyi izgalmas, de egyben a további létet is meghatározó kérdések ezek.

Az igazsághoz tartozik, hogy az új gazdaságirányítási rendszer első esztendeje bizony szűkmarkunak mutatkozott, már legalábbis ami a megrendeléseket illeti. A textiliparban ebben az időszakban közismerten nagy volt a túltelítettség, s szinte mindenütt eladatlan készletek heverték a raktárakban, a kereskedelmi vállalatok várakozó álláspont-ra helyezkedtek.

Az első hónapok termelési kapacitását még úgy ahogyan lekötötte a korábbi évről áthúzódó exportrendelés teljesítése, valamint a belkereskedelemtől kapott csekély megbízás, de újabb megrendelések híján mind erőteljesebben jelentkeztek a foglalkoztatási gondok. Másszóval kevés volt a munka. Bizonyos idő elteltével a kérdés egyre élesebbé vált, ami nagyjából így hangzott: elbocsátani-e jónéhány dolgozót, azok közül, akik a szövetségre tették fel maguk, s családjuk jövőjét, boldogulásukat, de ha igen, akkoris kiket, vagy megrendelés nélkül tovább, azaz raktárra termelni?

A szövetkezet vezetősége vállalta a nehezebb, a kockázatosabb utat, a raktárra való termelést, csakhogy dolgozóit, tagjait megtarthassa. Igaz, bíztak kereskedelmi partnereikben is, akiknek mindig megbízható, korrekt ügyfeleik voltak, jó minőségű, tisztességes munkájukban, egyszóval abban, hogy majd csak kialakul a helyzet.

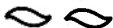
Hamarosan kiderült, hogy helyesen gondolkodtak, nem hiába bíztak, érdemes volt kockáztatni. Igaz, hogy 1968-ban kétmillió forinttal kevesebbet termeltek, mint egy évvel korábban, de az 1969-es esztendő már szerfelett jól kezdődött. Már az első hónapokban egész évi kapacitásukat teljes mértékben lekötötték, a termeléshez szükséges alapanyagok beszerzése sem okozott gondot, tehát mind az értékesítési, termeltetési, pénzügyi krízisen szerencsésen tuljutottak. Sőt,.....

Az új gazdaságirányítási rendszer második évében már az volt a gondjuk, miként tegyenek eleget megbízóik megrendeléseinek. Növelte ezt a gondot az is, hogy az 1968. évi foglalkoztatási nehézségek miatt mégis mintegy harmincan bucsút mondtak a szövetkezetnek, s ezek a munkáskezek most bizony nagyon hiányoztak. A szövetkezet vezetősége, mint korábban is mindig, most is megtalálta a kivezető utat. Az előző években a műszaki szervezés, a korszerű technológia meglehetősen elhanyagolt területe volt a termelésnek, most a szövetkezet vezetősége erre összpontosította a figyelmét, vagyis a termelékenység növelésére. "Azonos idő alatt több terméket", adták ki a jelszót, aminek végső célja az eredményességre törő gazdálkodáson túl az is volt, hogy megrendelőik igényeinek maradéktalanul eleget tegyenek, senkit se kelljen visszautasítani, azaz megtartsák korábbi megrendelőiket.

Törekvésük nem is maradt eredmény nélkül. Különbféle műszaki-, szervezési intézkedések folytán a termelékenység szinte ugrásszerűen megnövekedett a szövetkezetnél. 1969-ben közel 18 millió forint értékű terméket állítottak elő, 15 százalékkal többet, mint a korábbi esztendőben, de közel 20 százalékos létszámcsökkenés mellett. 1969-ben az egy főre eső termelési érték 138 ezer 470 forint volt, lényegesen több minden korábbi év eredményénél. Azt talán mondani sem kell, hogy az előző évben felhalmozódott, eladatlan készleteiket is értékesítették, s így az elmúlt év gazdaságossági szempontból is igen jó volt. Különösképpen annak nevezhető, ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy a korábbi gazdasági év ráfizetéseit is most kellett "kigazdálkodnia" a szövetkezetnek, s ennek ellenére az 1969-es gazdasági

év eredményei után 23 napnak megfelelő nyereségrészesedést fizethettek dolgozóiknak.

A Nagykanizsai Szabó Kislipari Termelőszövetkezet tehát nemcsak "átvészelte" az új gazdaságirányítási rendszer első évét, kiheverte az első év megrázkódtatását, ami szinte az egész iparágon keresztül volt, hanem a második esztendő már kitűnő eredményekkel zárhatta.

S mit hozott az idei, a jubileumi esztendő?

Ami minden gazdálkodó, termelő üzem számára talán a legfontosabb, a Nagykanizsai Szabó Kislipari Termelőszövetkezet termékel változatlanul keresettek a piacon. Sőt, megrendelőik kijelentették, hogy távlatban is igényt tartanak kapacitásukra. Ennek megfelelően a szövetkezet vezetősége és a tagság a közelmúltban úgy határozott, hogy termelési kapacitásukat tovább növelik, egészséges, kiegyensúlyozott utat szabva a fejlesztésnek. Az elmúlt esztendőhöz viszonyítva az idén mintegy kétfélmillió forinttal növelik termelésüket, de elkészült már a szövetkezet negyedik öt éves tervének fejlesztési programja is, ami minden korábbi időszaknál dinamikusabb fejlesztést irányoz elő.

A szövetkezet vezetősége és tagsága úgy kalkulál, hogy a IV. öt éves terv utolsó évében mintegy 30 millió forint értékű terméket állítanak elő évente, s ami rendkívül figyelemre méltó, ezt a nagyarányú termelésnövelést egészen minimális létszámemelkedés mellett szándékoznak elérni. A tervidőszak alatt létszámukat mindössze 30 fővel növelnék meg, a termelés növelés forrása tehát majdnem kizárólag termelékenység-növekedésből adódna, vagyis az intenzív fejlesztés útjára kívannak lépni.

E tervek megvalósításához persze újabb, még korszerűbb berendezésekre, gépekre van szükség. Gyors fordulatszámú, speciális, olyan gépek beszerzése szerepel a beruházási programban, amelyek a jelenleg még kézzel végzett munkákat is képesek helyettesíteni, s így nemcsak a termelékenység növekedését segítik elő, hanem a fárasztó, kézi megmunkálást is megszüntetik.

A fejlesztés megvalósításához a szövetkezetnek mintegy 3 és fél millió forintra van szüksége. Ennek döntő részét gépek beszerzésére, a másik részét építési jellegű beruházásra, illetve forgóalap feltöltésre használja fel. A fejlesztés kapcsán gondoltak a dolgozók élet- és

munkakörülményeinek további javítására is, megfelelő szociális létesítmények létrehozására.

Dióhéjban összefoglalva ennyi hát a Nagykanizsai Szabó Kisipari Termelőszövetkezet két évtizedes története, ami ugyan sohasem volt mentes a gondoktól, de végeredményben töretlenül haladt előre a harminchét alapító tag által meghatározott uton. S ha az elmúlt időszakra visszanézve jóleső elégedettséget éreznek a szövetkezet vezetői, dolgozói, még inkább elégedetten, bizakodva nézhetnek az elkövetkezendő évekre.

Persze, ha a szövetkezet által elért fejlődésről, sikerekről beszélünk, illő, hogy szóljunk a szövetkezet valamennyi tagjának áldozatos munkájáról, hűségéről, de mindenekelőtt azokról, akik kezdettől fogva, akkor is kitartottak, amikor nehezebb időszakok jártak a szövetkezet felett, a még most is dolgozó alapító tagokról.

Néhányan közülük így emlékeznek vissza az eddig megtett utra:

SIMON JÓZSEF alapító tag, ma személyzeti vezető, így vélekedik: - mint az alapító tagok közül a legtöbben, bedolgozóként működtem én is a szövetkezetben, megalakulása előtt. Hogy milyen reményekkel alakítottuk meg a szövetkezetet, - ezelőtt immár közel husz esztendeje? Azzal a céllal, hogy könnyebb legyen az életünk, biztos legyen a kenyerünk. Ezt el is értük, bár igaz, hogy voltak nehéz időszakok is a szövetkezet életében. Ha meggondolom, hogy a hajdani kis csoportból mivé fejlődtünk, nem tudok meghatottság nélkül szólni. Ma már nagyon jó érzés a szövetkezet alapító tagjának lenni.

RUSZÁK GYÖRGY alapító tag, ma ötvennyolc éves. Harmincyolc éves korában szakított a régi életformával és lett szövetkezeti dolgozó. - Nekem egyszerűen jól jött a szövetkezet megalakulása. Bedolgozóként nagyon nehezen boldogultam, éppen csak megvoltunk valahogyan. Ma a MEO vezetője vagyok a szövetkezetben, s úgy érzem megbecsült tagja vagyok a kollektívának. Kiváló dolgozó kitüntetést is megkaptam. Két évem van még hátra, s most már remélem, hogy innen mehetek nyugdíjba is. Nyugodt, anyagi gondoktól mentes öregkorra számíthatok. Ha maszek maradok? Nem hiszem, hogy ugyanezt elmondhatnám.

LENKEFI GÉZA ugyancsak az alapító tagok közül való. Ma is aktív dolgozója a szövetkezetnek, a vasalóban végzi a munkáját. - Én is bedolgozó voltam a szövetkezet megalakulása előtt. Mondhatom keserves kenyér volt az. Itt dolgozik a feleségem is, két gyermekemet felneveltem, s csak azt mondhatom husz év múltával is, hogy okosan döntöttünk amikor a szövetkezetet megalakítottuk. Most már? Most már a nyugdíjat várom. Még tizenhat hónapom van hátra, aztán következik a pihenés. Rámfér, mert a munkából bizony mindig kijutott.

RADANOVICS GYÖRGY
alapító tag így emlékezik vissza a régi időkre: -- Vesztenivalónk igazán nem volt, amikor megalakítottuk a szövetkezetet, csak jobbat várhatunk. Bedolgozó voltam én is és mondhatom nagyon szerény kis vagyunkával kezdtük az új életet. Ma? Ma már volna vesztenivalónk. Csak körül kell nézni. Erős, eredményesen dolgozó, kétszáz főt foglalkoztató szövetkezet lettünk. Emlékszem régi bedolgozó koromban sokszor még vásárnap, sőt éjszaka is dolgoztunk, hogy meglegyen a betevő falatunk. Ma szabász vagyok a szövetkezetben, kiváló dolgozó. Azt mondtam, hogy amikor a szövetkezet megalakítása mellett döntöttünk jobbat vártunk. Ma már

elmondhatom nyugodtan, hogy a várakozásunkban nem is csalódtunk.

Mindannyiunknak könnyebb lett az élete.

JUGOVITS LÁSZLÓ ma a szövetkezet ifju, leendő szakmunkásaiért felel. Ő a szövetkezet tanmühelyének a vezetője. —

Nagy kedvvel, ambícióval csinálom ezt a munkát. Ha semmit nem mondanék csak azt, hogy ma saját tanmühelye van a szövetkezetnek, amelyben jelenleg is tizennyolc ipari tanulót foglalkoztatunk, ezen is lemérhető volna, hogy hova jutottunk. Korszerű gépekkel, gépsorokkal termelünk, s szerintem ez fejlődésünknek még csak egyik állomása. Pedig nem volt mindig olyan fényes a helyzetünk. Sokszor árnyékolla gond a szövetkezet

vezetőit, de közös erővel mindig kiláboltunk a bajokból. Én a szervezetben ezt tartom a legnagyobb dolognak, hogy a bajban, gondban nem marad egyedül az ember.

BOGNÁR JÓZSEF alapító tag ma modellező a szervezetben, azaz ők készítik a mintadarabokat.

-- Bedolgozóként kezdtem a szakmát én is, mint a többiek - emlékeznek vissza. -- Igaz, hogy lassan, nehezen indult a szervezetben is a termelés, mert nagyon szegények voltunk, de meg kell nézni most hol tartunk. A kezdetben sokszor az volt a baj, hogy nem volt elég munka, ma pedig éppen fordítva van, csak győzzük. Dehogy cserélném fel az önállósággal a mostani helyzetemet. Ezelőtt husz esztendővel én már döntöttem ezzel kapcsolatban, s mint a példa bizonyítja, nem is rosszul.

Hasonló hangnemben nyilatkozik a többi alapító tag is Kator Zoltánné, aki jelenleg a szabázzaton dolgozik, vagy Kékes Lajos a szövetkezet kiváló dolgozója, aki a MEO-ban tevékenykedik.

KATOR ZOLTÁNNÉ
alapító tag

KÉKES LAJOS
alapító tag

Az alapító tagokon túl persze köszönet illeti a szövetkezet valamennyi dolgozóját, a pártszervezetet, a KISz szervezetet, a nőbizottságot, akiktől a szövetkezet vezetősége mindig maximális támogatást kapott. Ha szükség volt rá mindig képesek voltak a tagság mozgósítására, a feladatok maradéktalan megoldása érdekében. Jelenleg is a szövetkezet valamennyi dolgozója részt vesz a munkaverseny mozgalomban, s a jubileumi évforduló és a pártkongresszus tiszteletére olyan felajánlásokat tettek, amelyeknek teljesítése nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a szövetkezet olyan eredményekről adhat számot, amelyekről beszámoltunk.

Ma tizennégy tagot számláló pártszervezet működik a szövetkezetben.

— Az ellenforradalom után közös pártszervezete volt a kanizsai szövetkezeteknek, majd később önálló pártszervezetet alakítottunk - mondja Németh József párttitkár. - Természetes, hogy a szövetkezet kommunisztái igyekeznek élenjárni a munkában és azt hiszem szerénység nélkül, bátran mondhatom, hogy a szövetkezet így megerősödhetett. Kapcsolatunk - szerintem - kitűnő a gazdasági vezetéssel, taggyűléseken, de egyéb alkalmakkor is beszámolnak az eredményekről és természetesen a gondokról is. Nem egyszer fordult már segítségért hozzánk a gazdasági vezetés, s bátran elmondhatom, hogy erőnkhez mérten mindig segítettünk a gondok leküzdésében. Jelenlegi gondunk? Az is van. Kicsit gyenge nálunk a pártépítés. Erre feltétlenül nagyobb figyelmet kell fordítanunk a jövőben. Mert igaz, hogy dolgozóink zöme lányokból, asszonyokból, főleg gyermekes anyákból áll, akiknek vállát a háztartás gondja is nyomja, de azért itt, a pártépítésben feltétlenül tennünk kell valamit.

A szövetkezetnek negyven tagot számláló KISz alapszervezete van. Metzger Zoltánné, aki 1962 óta titkára az alapszervezetnek mosolyogva mondja, hogy a negyven tagu alapszervezetnek egyetlen férfi tagja van, a többi lány, asszony. Persze egyáltalán nem panaszképpen hangzik el, nem is mentegetőzősképpen, mert a Nagykanizsai Szabó Kisipari Termelőszövetkezet KISz alapszervezetének nevéhez több sikeres akció fűződik. Számos esetben végeztek társadalmi munkát, nemcsak házon belül, de a városban is. Az árvízkárosultak megsegítésére nemcsak egy napi keresetüket ajánlották fel, hanem megszervezték a törülőköző akciójukat is, s még számos példáját sorolhatnánk az aktivitásuknak.

- Jelenleg nekiünk is egyik legfontosabb célkitűzésünk a taglétszám növelése, az alapszervezetünkben pedig olyan fiatalok nevelése, akik a pártépítés szempontjából is számításba jöhetnek. Reméljük, hogy ez sikerül is - mondja Metzger Zoltánné.

A szervezetet dolgozói közül többen tagjai a munkásárságnak, köztük lány is, asszonyok is, mint Tóth Zsuzsa, Metzger Zoltánné, valamint Simon József, Németh József és Vass János, akik a napimunka után, az otthoni elfoglaltság mellett arra is szakítanak időt, hogy a fegyverforgatást is gyakorolják népköztársaságunk vívmányainak védelmében.

Ma már huszonnégy Kiváló dolgozója van a szervezetnek, s négy brigádja. A Béke és a Spartacus brigád már megszerezte a szocialista címet is, a Petőfi és a Táncsics pedig éppen azon fáradozik.

Elérkeztünk krónikánk végére, bár még nagyon sok minderről nem esett szó, de most csak a fejlődés leglényegesebb mozzanatait érinthetjük.

S mivel zárjuk beszámolóinkat, az eltelt husz esztendő rövid, szűkreszabott történetét? Azzal, hogy a következő husz esztendő is hasonló sikereket hozzon a Nagykanizsai Szabó Kisipari Termelőszervezet kollektívájának.

AKIK ÉLENJÁRNAK A TERMELESBEN

HORVÁTH LÁSZLÓNÉ az 1-es zakó-szalagon, a szemes gomblyukázó gépen dolgozik. A gép munkábaállításával nemcsak a termelékenység nőtt meg jelentősen, hanem a minőség is számottevően javult. Ebben, a korszerű gép mellett, nem kis érdeme van Horváth Lászlónénak is.

KÖMÜVES GYULÁNÉ a szövetezket ifju generációjához tartozik. A szövetezket ipari tanulója volt, s jelenleg a II-es zakó-szalag dolgozója, az ujjabevarrás nagy figyelmet igénylo műveletet végzi kellő szorgalommal és hozzáértéssel.

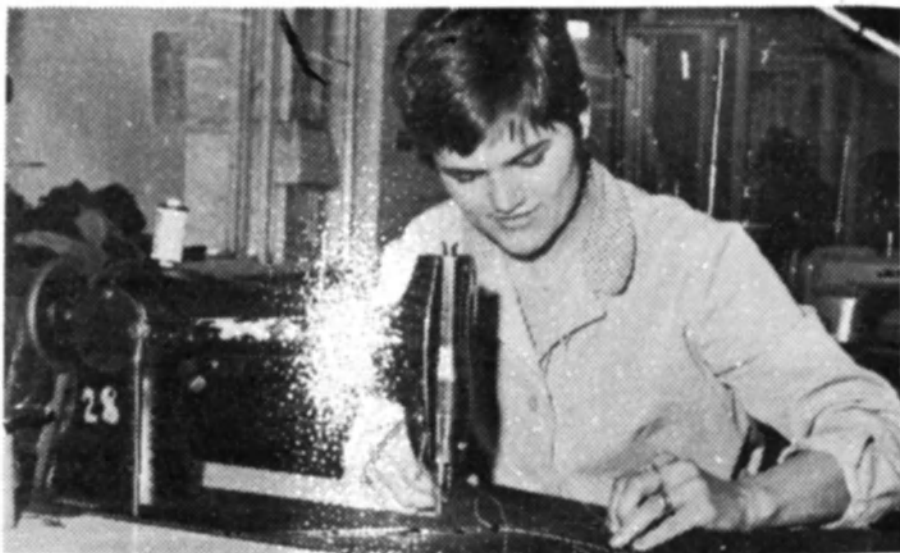
KENDLY ANTALNÉ ugyancsak a II-es szalag dolgozója. Mint be-tanított munkás a zakók összeállít-ásának műveletét végzi, nagy igye-kezzettel, szorgalommal.

NEGYEDES MÁRIA az idén szabadult, lett szakmunkás. A II-es zakó-szalag dolgozója. Feladata a vállpárna bevarrása, ami ugyancsak gondos munkát igénylő művelet.

MIKLÓS ZOLTÁN a vasalóprésen dolgozik. Amióta üzembeállították ezt a korszerű berendezést, jelentősen megnőtt e munkahely termelése, termelékenysége is. És ami nem utolsó szempont, könnyebb lett a munka is.

METZGER ZOLTÁNNÉ az 1-es szalag zsebzője, fontos politikai munkát is végez a szervezetében. A termelési feladatok mellett el látja a KISZ-titkári teendőket, emellett a munkásörtség tagja.

VASS GYÖRGY befejező vasaló,
az idősebb korosztályhoz tartozik.
Munkáját nagy szakértelemmel, hozzá-
értéssel és szorgalommal végzi.

NEMETH JÓZSEF ugyancsak
rég dolgozója, jelenleg szabásza
a szervezetnek. Ha leteszi a
munkát, számos társadalmi elfog-
laltság várja. Németh József uya-
nis a szervezet párttitkára, to-
vábbá munkásőr.

VÁNDOR SÁNDORNÉ immár tizenöt esztendeje dolgozik a szövetkezetben. Nem kis szerepe van abban, hogy a szövetkezet egyre jobb gazdasági eredményekkel dicsekedhet. Vándor Sándorné ugyanis a főkönyvelői állás felelősségteljes posztját tölti be.

SZABÓ LAJOSNÉ a szabászat dolgozója, egyben a szövetkezeti bizottság titkára is. Nem kis érdeme van abban, hogy a szövetkezetben nagyarányú munkaversenymozgalom bontakozott ki, de feladata a szociális és kulturális igényekkel való foglalkozás is.

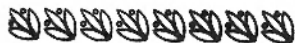

WÖLLNER JENŐNÉ

1950. december óta dolgozik a szövetkezetben. Jelenleg mint főkönyvelőhelyettes végzi munkáját

GYÓRFI JÓZSEF műszerész, a szövetkezet ellenőrző bizottságának az elnöke. A gépek, berendezések megfelelő üzemképességének biztosítása mellett a szövetkezeti vagyon egyik legfőbb őre.

VINCZE GYULÁNÉ 1951. óta dolgozik a szövetkezetben, a szabá-
szaton. A Nőbizottság elnöke.

HADI FERENCNÉ 1951. óta dolgozik a szövetkezetben, jelenleg
mint gombfelvarró, a nadrágszalagban végzi munkáját.

SZÖVETKEZETÜNK SZAKMUNKÁS TANULÓI

A szakmunkás képzés szövetkezetünkénél Jugovits László vezetésével történik a tanműhelyünkben.

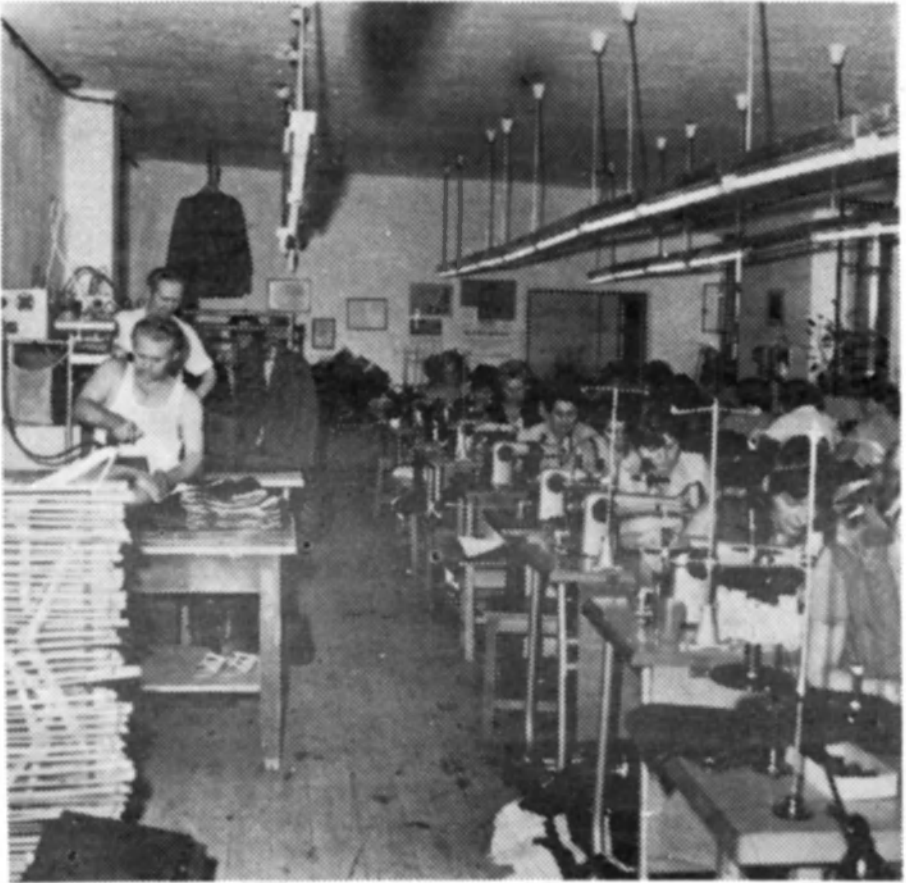
AHOL ÉS AHOGYAN A SZÖVETKEZET TERMÉKEI KÉSZÜLNEK

Az 1-es zakó-szalagon több mint negyvenen dolgoznak, s elmondhatjuk ma már, megfelelő munkakörülmények között. Egy műszakban hatvan férfizakó kerül a szalagról a készáru raktárba, illetve onnan tovább az üzletkebe.

Egyetlen szalag ma már képtelen kielégíteni a szövetszövet termékei iránt megnyitvánuló egyre nagyobb igényeket. Ezért megszervezték, létrehozták a II-es zakó-szalagot is, amelyen ugyancsak hatvan zakó készül műszakonként.

A nadrágyártó-szalag egyenlőre harminc fővel dolgozik. Havonta mintegy kétezerkétszáz - kétezerháromszáz nadrág kerül le erről a szalagról, a szövetkezet szorgalmas dolgozóinak kezenyomán.

Íme, néhány öltöny a Nagykanizsai Szabó Kisipari Termelőszövetkezet kollektívája által gyártott felsőruházati cikkekből

Kétsoros, egygombos, tiszta gyapjuszövetből készült alkalmi férfiöltöny, amely keresett terméke a szövetkezetnek.

Terliszter az alapanyaga ennek a tetszetős vonalú egysoros, háromgombos, ferdezebes öltönynek, amely ugyancsak a szövetkezet dolgozóinak keze alól kerül ki.

Spicces fazonnal, ferde zsebekkel, import szövetből készült, egysoros, háromgombos, modern vonalú férfi-öltöny, amely inkább a fiatalabb korosztály igényeit hivatott kielégíteni.

BUZEK DÉNES felvételei

Az 1970-es esztendő a jubileumi évfordulók éve. Az idén ünnepeltük hazánk felszabadulásának 25. évfordulóját és ez évben emlékeztünk meg a nagy proletárvezér, Lenin születésének 100. évfordulójáról is.

E nagy történelmi események mellett mi, a Nagykanizsai Szabó Kisipari Termelőszövetkezet dolgozói egy sokkal szerényebb, de számunkra mégis jelentős évfordulóra is emlékezünk, szövetkezetünk megalakulásának 20. évfordulójára.

1950. október 1-én harminchét nagykanizsai szabó kisiparos új, eddig ismeretlen útra, a szövetkezés útjára lépett. Erejükre, szorgalmukra, becsületes munkájukra, szerény anyagi eszközeikre támaszkodva, reménykedve indultak el az ismeretlen területen, hogy új, megváltozott társadalmi viszonyainkba beilleszkedve, a szövetkezés útján járva találják meg boldogulásukat.

E bevezető sorok után következő rövid kis krónika arról kíván számot adni, hogy az eltelt 20 esztendő alatt hogyan is valósultak meg az akkor még homályos célkitűzések, meddig, hova jutott el a harminchét kisiparos által létrehozott Nagykanizsai Szabó Kisipari Termelőszövetkezet.

Nagykanizsa, 1970. szeptember 15.

Vass János
elnök

